

Udlændinge-, Integrations-
og Boligministeriet

Byg dem op

Byfornyelse med lokal jobskabelse i udsatte boligområder

FÆLLESSKAB MED PERSPEKTIV

ÅRSTAL: 2010-2015
STED: AARHUS, DANMARK

Fagforeningen 3F og lokale byggesjak i Aarhus hjælper udsatte unge med at få uddannelse og arbejde i byggebranchen. Med et kærligt skub og en stor portion opbakning fra en mentor prøver de unge kræfter med arbejdet på en byggeplads. Og det giver mening. Ikke bare for mange af de unge, der bliver en del af et konkret arbejdsfællesskab, men også på de lokale byggepladser, som mangler kvalificeret arbejdskraft.

SITUATIONEN

Spørger man en fagforeningsmand, hvad der er grundstenen for et godt liv, så er det et arbejde.

John Liebach er projektleder og fagforeningen 3Fs repræsentant i projektet Fællesskab med Perspektiv. Et projekt, der arbejder for at give udsatte unge på kanten af samfundet en vej til beskæftigelse. Det er en vej, som er brolagt med otte ugers virksomheds-

praktik hos et betonsjak, hvor de via en mentor bliver introduceret for arbejdslivet på en byggeplads. De unge kommer i praktik i sjakket via en aftale mellem sjakket, fagforeningen og beskæftigelsesforvaltningen i Aarhus Kommune. Som led i praktikforløbet får de unge arbejdstøj og mentorstøtte undervejs. Organiseringen går helt uden om bygherren, som ikke behøver at forholde sig til de konkrete praktikansættelser og ingen udgifter har i forbindelse med aftalen.

INFO

En bevilling fra Det Lokale Beskæftigelsesråd (LBR) gjorde det muligt at komme i gang med projektet, der i dag fortsat er støttet af beskæftigelsesforvaltningen under Aarhus Kommune. Projektet er ført videre under navnet "Kom I Gang" (KIG) hos LO Aarhus, hvor det er udvidet til at omfatte en række andre brancher.

De unge starter derved i en slags "før-i-lære", hvor de får en smagsprøve på, hvad det fx vil sige at være betonarbejder og være en del af et byggesjak. "Det vigtigste er at se muligheder og perspektiv i de unge", fortæller John Liebach, som også forklarer, hvordan mange unge, når han møder dem første gang, sidder fast i en ukonstruktiv offerrolle. Til gengæld møder John dem med åbne arme og støtte: "Jeg bliver ikke sur, hvis de ikke overholder aftaler. Det har de oplevet så rigeligt".

IDENTITET OG SELVTILLID PÅ BYGGEPLADSEN

Mange af de unge har aldrig haft et arbejde, og flere er nervøse for, om de overhovedet kan holde til det. For at forberede dem på den nye verden tager John Liebach de unge med ud på besøg på en byggeplads, hvor de bliver introduceret for deres mentor. For en stor del af de unge er det første gang, de sætter fod

på en byggeplads, og det kan være meget overvældende. Derfor indledes forløbet altid med en snak, hvor mentoren mærker efter, hvor meget ansvar den unge kan påtage sig, og hvilket arbejde der passer til ham/hende.

De nye unge skal ligne de andre på byggepladsen, og det er bestemt ikke ligegyldigt, hvordan de ser ud. Sjakbajs og mentor Lars Knudsen fortæller: "Vi arbejder på, at de skal ligne os. De skal se ud som os, klædes på som os – og de er stolte, når de får arbejdstøjet på".

Det engelske ord for bande (*gang*) er på engelsk også et ord for byggesjak. Med projektet Fællesskab med Perspektiv er den ene type bande og uniform skiftet ud med en anden; de værdier, som mange af de unge kender fra bandemiljøerne, findes også i byggebranchen. Broderskab, højt til loftet og ikke mindst et klart hierarki, som de unge ofte trives i. Man gør, hvad der bliver sagt!

De bedste unge, fortæller Lars Knudsen, er dem, som andre arbejdspladser ikke kan rumme: "De bedste, vi får, er dem, der har været kriminelle eller har ADHD. De har været vant til at gøre noget ud af det. De har initiativ og et drive. Og hvis de er bande-relaterede, så gør det heller ikke noget".

EN KÆRLIG STØTTE

Lars Knudsen var én af 40 betonarbejdere, som i år 2010 blev uddannet mentor. Mentorerne fik redskaber til at styrke byggesjakkens "modtagerkultur" – altså byggesjakkets modtagelse af udsatte unge – med henblik på at håndtere og integrere dem på arbejdspladsen. Og det er ikke "kun" af et godt hjerte: byggefagene mangler kvalificeret arbejdskraft til at løfte fremtidens bygge- og renovationsopgaver.

“ Det vigtigste er, at vi viser dem, at der er andre muligheder. Det vokser de af. Når de ser, at de faktisk har muligheder, så får de også troen på sig selv.

LARS KNUDSEN
Sjakbajs og mentor

Mentorerne introducerer den unge for arbejdet på byggepladsen og hjælper, som en slags førerhund, den unge med at finde sig godt til rette og manøvrere rundt i et byggesjaks uskrevne normer og regler.

Den unge skal nogle gange have hjælp til at komme op om morgenen, og hvis de er for splejsede, bliver de sendt i træningscenter, fortæller Lars Knudsen, som også oplever at være nødt til at bespise de unge med sjakkets mad, fordi de er løbet tør for penge. Lars Knudsen afviser dog, at arbejdet med de unge er noget, som byggesjakkene hellere ville være foruden: "Det har gjort en forskel på byggepladsen", siger Lars Knudsen, der fx bemærker, at "solidariteten er kommet i fokus".

Mange af de eksisterende medarbejdere på byggepladsen kan sagtens identificere sig med de nye, udsatte unge, og flere har endda stået i samme situation som dem. "Vi er gode til at sige, at de er 'nulstillet'. I sjakket er der altid nogen, der har prøvet det samme, og som derfor ikke har fordomme. Og som kan vise dem, at der er andre veje", fortæller Lars Knudsen.

Når en ny ung kommer ind i sjakket, bliver mentoren frikøbt for fem timer om ugen. "Men vi gør det ikke for pengenes skyld", fortæller Lars og fortsætter "pengene går til sjakket og bliver brugt i fællesskab". Tilkomsten af de nye, unge har fået flere af de eksisterende medarbejdere til at genoverveje deres egen situation. I skurvognen diskuterer de nu, hvor samfundet og byggebranchen er på vej hen. Et par af dem overvejer efteruddannelse.

“ Min opgave er ikke færdig, før de har fået en læreplads.

JOHN LIEBACH
3F Aarhus

TÆTTERE PÅ LÆREPLADSEN

Når virksomhedspraktikken er slut, stopper arbejdet for mentorerne ikke nødvendigvis. Ofte følger mentoren den unge på skolen og hjælper med at finde en læreplads efterfølgende. Det er guld værd for de unge at blive en del af sjakkets netværk, og i flere tilfælde får de unge også arbejde på selvsamme byggeplads, enten som faglært eller ufaglært. Lars Knudsen fortæller:

JOHN LIEBACH

"Min opgave er ikke færdig, før de har fået en læreplads".

I perioden 2010-2015 arbejdede John Liebach med projektet Fællesskab med Perspektiv i regi af Anlægs- og Byggegruppen hos 3F i Aarhus Rymarken.

Med et særligt kendskab og netværk i jord- og betonbranchen blev fagforeningsmanden John Liebach en central brobygger mellem de kommunale aktører, byggesjakket og den enkelte unge. John Liebachs kendskab til Aarhus' mange byggeprojekter og betonsjak samt en løbende kontakt med både AOF og jobcenteret gør, at han nemt kan matche unge med først en mentor og derefter med det arbejde, de unge passer bedst til.

"Det vigtigste er, at man viser dem, at der er andre muligheder. Det vokser de af. Når de ser, at de faktisk har muligheder, så får de også troen på sig selv".

Ved afslutningen af projektet har 250 unge påbegyndt et praktikforløb, og ca. 60 er startet på og har gennemført grundforløbet på Teknisk Skole. Cirka hver 10., der er faldet fra, har efterfølgende arbejdet videre som ufaglært i branchen.

“ Når jeg møder folk, og de ser mig i arbejdstøj, så bliver de stolte – og så bliver jeg også stolt. De ting, jeg er med til at bygge, dem er jeg stolt over. Det fortæller jeg til folk: Jeg har bygget dén og dén og dén bygning.

MAHMOUD SHATLE
Virksomhedspraktikant

MAHMOUD SHATLE

Mahmoud Shatle, en af de unge, der har været i virksomhedspraktik og nu er i lære på byggepladsen.

Mahmoud Shatle var i otte ugers virksomhedspraktik og blev efterfølgende tilbudt et arbejde på byggepladsen. Han tager sin skolegang på Teknisk Skole i mindre portioner og bruger størstedelen af sin tid ude på byggepladsen. Mahmoud Shatle kan godt lide at bruge sine hænder og holde sig i gang. Da han i løbet af vinteren ikke havde arbejde i en måned, blev han rastløs og frustreret. “Jeg viste ikke, hvad jeg skulle gøre af mig selv”, fortæller han.

For Mahmoud Shatle førte mødet med byggebranchen til en stor ændring i hans liv. Han havde i flere år været en del af et stærkt kriminelt miljø i Aarhus, og han havde aldrig haft et arbejde i mere end to uger. “Min mentor viste mig, hvordan jeg skulle gøre, og satte mig lidt mere ind i tingene. Han gav mig en forståelse for det arbejdsmæssige. Han tilbød mig også hjælp med skole og det private. Hvis det ikke havde været for Lars, så havde jeg ikke haft det her arbejde i dag”.

